

Samenvatting

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode oktober 2020 t/m januari 2021 onder leraren op een Protestants Christelijke basisschool. Het doel van het onderzoek was inzicht en kennis verkrijgen in de gewenste identiteit in de school, teneinde een advies te formuleren om de gewenste identiteit op eigentijdse en herkenbare wijze vorm te geven.

Aanleiding voor dit onderzoek is de wens om de kwaliteiten van de school meer zichtbaar te laten worden. Hiervoor is allereerst nodig dat de school weet wie ze is, waar ze voor staat en waarin ze zich onderscheidt. Dat is de vraag naar de identiteit van de school. Dit onderzoek richt zich op de leraren en hoe zij die gewenste identiteit omschrijven en vormgeven. Immers als daar binnen (in de school) geen duidelijkheid over is, kan deze naar buiten toe (ouders, omgeving) niet geloofwaardig worden uitgedragen. De vraag naar de gewenste identiteit is mede ontstaan door de veranderende teamsamenstelling en de mogelijke gevolgen hiervan voor de uit te dragen identiteit.

In de literatuur is allereerst gezocht naar kenmerken van de identiteit van een organisatie. Deze kenmerken fungeerden als bril om verder te zoeken naar specifieke kenmerken van de christelijke identiteit op een basisschool. Er zijn vijf kenmerken gevonden met betrekking tot de christelijke identiteit op een basisschool. Deze variëren van specifiek christelijk (de christelijke traditie, levensbeschouwelijk onderwijs) tot algemeen (samenwerken en omgaan met elkaar). Vervolgens is onderzocht hoe de leraren van de school de gewenste christelijke identiteit omschrijven en op eigentijdse en herkenbare wijze willen vormgeven in de lespraktijk. Ook is er gevraagd naar de rol van de schoolleider hierin. Dit onderzoek is immers opgezet vanuit het perspectief van de schoolleider. Daarom zijn de conclusies gericht op zijn schoolleidersrol.

Uit dit onderzoek is gebleken dat leraren vooral de gedeelde waarden en het zichtbaar maken hiervan in de omgang met elkaar als wezenlijke elementen van de christelijke identiteit op school ervaren. Ook het levensbeschouwelijk onderwijs wordt door leraren als kenmerkend voor de christelijke identiteit gezien, al weet men niet precies hoe ieder dat vormgeeft in eigen lespraktijk. Het eigentijdser vormgeven van de christelijke identiteit betreft meer de vorm van bepaalde activiteiten (bijvoorbeeld een maandviering) dan de inhoud. Er is sprake van diversiteit in het team als het gaat om de rol van het christelijk geloof in ieders persoonlijk leven. Leraren willen elkaar in dit opzicht beter leren kennen, vooral om de gewenste identiteit samen te kunnen uitdragen. Leraren ervaren eenheid in het inclusieve mens- en kindbeeld. Dit houdt in dat ieder kind er mag zijn, geliefd is en op God mag vertrouwen. Dit is de hele dag zichtbaar in het omgaan met elkaar, maar ook in de wijze waarop wordt geleerd en samengewerkt. Deze inclusieve en waarderende grondhouding praktiseren en ervaren de leraren ook in het team, waardoor op respectvolle en open wijze het gesprek met elkaar gevoerd kan worden.

Als opbrengst van dit onderzoek zijn aanbevelingen gedaan voor de schoolleider. De schoolleider vervult een voorbeeld- en voortrekkersrol. Hij dient er echter voor te waken niet teveel op zijn bordje geschoven te krijgen, leraren zijn immers de eerste identiteitsdragers van de school in het dagelijks contact met de kinderen. De schoolleider is echter wel de aangewezen persoon om leiding te geven aan de (eigentijdse en herkenbare) vormgeving van die gewenste christelijke identiteit. Die spoorbreedte moet worden bepaald. De schoolleider dient hiertoe de dialoog te stimuleren, te organiseren en te faciliteren. Zonder een open en eerlijk gesprek lukt het niet om elkaar beter te leren kennen. Parels en puzzels delen, ervaringen uitwisselen, leren met en van elkaar, zodat de

uitersten van de spoorrails in beeld komen. Om daarna samen te kunnen bepalen wat die gewenste spoorbreedte is. Zodat naar buiten toe overtuigend en geloofwaardig het kenmerkende en onderscheidende van de school kan worden uitgedragen. Waardoor de unieke kwaliteiten van de school meer zichtbaar worden.

Aanbevolen literatuur

Albert, S., & Whetten, D. (1985). *Organizational identity*. In L.L. Cummings & B.M. Staw (Eds.), *Research in organizational behaviour* (pp. 263-295).

Bakker, D. den (2013). *Scholen met lef. Tien noties bij christelijk geïnspireerd onderwijs in een seculiere tijd*. Woerden: Besturenraad.

De Muynck, A., & Vermeulen, H. (2014). *Gids, laat je gidsen!* Gouda: Driestar Educatief.

Dupont, J. (2016). *Identiteit is kwaliteit. Een wisselwerking tussen hart en ziel*. Eindhoven: Damon.

Klaassen, C.A.C., & Veugelers, W. (2009). Verantwoording van waardegericht onderwijs. (Pedagogische kwaliteit; Nr. 78). Amsterdam: Onderzoeksalliantie Pedagog. Dimensie van het Onderwijs

Knippenberg, T. van (2008). *Tussen naam en identiteit*. In: *Narthex*, jrg. 8, nr. 6, p.39-44.

Ofman, Daniel D. (2012). *Bezieling en kwaliteit in organisaties*. Cothen: Servire

Ricoeur, P. (1991). Narrative Identity. *Philosophy Today*, volume 35, Issue 1, Spring 1991, p.73-81.

Schoemaker, M. (2006). *Organisatie-identiteit als concurrentievoordeel?* *Human Relations*, 2-1, 21-24.

Wolff, A. de (2000). *Typisch christelijk? Een onderzoek naar de identiteit van een christelijke school en haar vormgeving*. Kampen: Kok.